

20 ГОДИНИ

БЪЛГАРСКИ ЦЕНТЪР
ЗА НЕСТОПАНСКО
ПРАВО

ГОДИШЕН ОТЧЕТ 2021

БЦНП в цифри:

КОГО ЩЕ СРЕЩНЕМ ПРЕЗ СЛЕДВАЩИТЕ 10 ГОДИНИ?

2021 – година на надеждата

Ако погледнем назад към 2021, може би първата гума, която ни идва на ум, е ... *оптимизъм* – ваксините станаха достъпни, с тях дойде надеждата, че може би ще се справим с болестта, ще се върнем към възможността да се движим и срещаме свободно. Тази надежда не беше много гълга, а местният контекст допълнително помрачи доброто настроение – случиха ни се: политическа криза, три народни събрания, поредица от правителства, институционална криза, в която екипите в министерствата бяха в ступор от скоростните ротации при политическите кабинети. Всички това се отрази негативно на възможността за ясен и надграждащ диалог и конкретно на ползотворното издвигване на конкретни теми, важни за развитието на гражданския сектор. Правната рамка за гражданските организации не се влоши, но не се и подобри.

За нас обаче 2021 бе изключително важна – навършихме своите първи 20 години! Това беше повод да погледнем назад, да помислим в какво сме успели, какво можем повече и как да вървим напред. Да, гордеем се с всичко, което сме постигнали, продължаваме да се вдъхновяваме и да се нахъсваме за повече. Използвахме момента

и да присвием очи и да се загледаме напред, максимално надалеч. Това, което виждаме: задаващи се нови заплахи, климатични промени, които ще предизвикат икономически и социални кризи, политически конфликти с нови измерения, още по-близка среща между човека и изкуствения интелект с неясен край кой кого ще управлява... И тези неща вероятно ще ги изживеем в кратки срокове и в условията на изключително бързи промени. Всичко това ще притисне упражняването на гражданските права и свободи, екологичните организации ще бъдат още по-нападани, социалните ще бъдат задръстени от проблеми за решаване, културните различия ще са предизвикателство и пр. Най-доброто, което можем да направим, е да търсим още по-смели решения, мобилизация и мотивация за промяна и да приобщаваме към нашите ценности повече и още. Ние сме **Готови за новите 10!**

Надя Шабани, Директор на БЦНП

БЦНП на 20!

Искрени благодарности за отделилото време и труда, който полагате, за да помагате на всички колеги, сблъскващи се с тежката администрация; Пожелавам Ви успех и най-вече търпение, за да можем ние от сдруженията да дишаме една идея по-свободно.

И конкретно:
» Успяхме да повлияем за промените в **наг 20 закона** и други нормативни и стратегически документи, които имат значение за гражданските организации;

» Консултирахме повече от **5700 граждани** и организации и обучихме наг **1000 организации;**

» Подготвихме наг **100 анализа** предложения за промени;

» Темите, по които обучавахме, бяха най-разнообразни и със силен **практически фокус**: изисквания за регистрация и пререгистрация на ЮЛНЦ, данъчно облагане, застъпничество, набирание на средства, създаване и управление на свързана с мисията стопанска дейност, защита на лични данни, прилагане на изискванията като задължени лица по ЗМИП и ЗМФТ, възлагане на социални услуги, публично-частни партньорства, комуникация и работа с медии, писане на становища, организиране на пилотни програми, защита на детски права, права на хора с увреждания...;

Самият факт, че вече толкова години сме устойчиви, че много български НПО знаят, че има Център за нестопанско право, където могат да поискат помощ и да се ориентират в сложната правна материя, е сам по себе си знак за демокрация!

»» С Регионалния грант на Vivasom подкрепихме наг

77 граждански организации
с 382 420 лв.;

»» Гордеем се с

НПО портала,
Къщата на
НПО, Дар пазар,
Граждански
Будилник, Родени
готови

и всички други проекти, които променяха средата, в която работим и дадоха възможност да сме по-видими, зарежени и активни.

NGO BG.info

КЪЩАТА
на гражданските
организации

ДАР
PAZAR

»» Предприемачество за нестопански организации

отново бе една от най-успешните ни обучителни програми, вече с наг

10 издания
и наг 180 граждански организации, преминали през наг

1500 часа обучения;

КАК СЕ ПРОМЕНИ СРЕДАТА, В КОЯТО РАБОТЯТ ГРАЖДАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ, ПРЕЗ 2021

2021 беше динамична от гледна точка на политическата криза – уникално за една година избрахме 3 народни събрания. Тази политическа турбулентност доведе до институционална криза, тъй като редица важни въпроси за развитие на средата за гражданските организации (или от важно значение за тяхната дейност) бяха в застои. Въпреки множеството искания за създаване на възможност за провеждане на онлайн заседания на общите събрания на сдруженията това положение не намери трайно решение. Не бяха придвижени напред темите със Съвета за развитие на гражданското общество, Фонда за граждански инициативи, Реформа в детското правосъдие и групи.

И все пак:

Активно се включихме в засилването на механизмите за гражданско участие в законодателния процес: през април 45-ото народно събрание направи промени в Правилника за организацията и дейността си и въведе изискването законопроектите, входирани от народни представители, задължително да преминават през обществена консултация. В приетия по-късно през годината от 46-ото народно събрание **Правилник** тази важна промяна не намери място. За съжаление в

приетия през декември 2021 от 47-ото народно събрание **Правилник** отново няма изискване за провеждане на обществени консултации на законопроекти, внесени от народни представители. Въпреки това останалите основни механизми за взаимодействие с гражданското общество и обезпечаване на гражданското участие (като Комисията за прякото участие на гражданите и взаимодействието с гражданското общество и Обществения съвет към нея) се запазиха;

20
ГОДИНИ

БЪЛГАРСКИ ЦЕНТЪР
ЗА НЕСТОПАНСКО
ПРАВО

МОДЕРНО Е ДА УЧАСТВАШ

Вече 20 години БЦНП защитава гражданското ни право да се сдружаваме, за да постигаме общи цели и да се обединяваме около значими каузи.

ОНЛАЙН ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБЩО СЪБРАНИЕ – ПРЕДЛОЖЕНИЯ СА ЗАКОНОВИ ПРОМЕНИ В ЮЛНЦ

Активни бяхме и по инициативата „Партньорство за открито управление“, като чак в края на годината (15.11.2021) беше свикан преходният състав на Съвета за координация. В него участваха представители на държавни институции и граждански организации – инициаторите на предложения за мерки за Четвъртия национален план на действие на страната в рамките на международната инициатива. На **заключителното заседание** на съвета, което се проведе на **9 декември 2021 г.**, от общо **38 първоначални предложения за мерки бяха одобрени 18**, които да се включат в Четвъртия национален план и които бяха публикувани за обществено **обсъждане**. Мерките са разделени по тематичните области на плана: гражданско участие, прозрачност и гостъп до информация, почтено управление и борба с корупцията и отворени данни;

Приоритет за нас бе **укрепване на капацитета на гражданските организации в прилагане на законодателството за мерките срещу пране на пари и финансиране на тероризъм**. Постигнахме важно съгласие с отговорните държавни институции – **повече комуникация означава повече ефективност**. През юни **RUSI Europe** с участието на експерти от Greenacre Group и в партньорство с Дирекция „**Финансово разузнаване**“ на ДАНС и **Български център за нестопанско право** организира семинар с НПО, държавни институции и банки. Това бе важна среща, на която бяха обсъдени както проблеми при прилагане на новото законодателство по темата, така и как може в процеса на секторна оценка на ЮЛНЦ да се включат самите организации.

Сред не толкова оптимистичните обобщения бе липсата на напредък по темата за Съвет за развитие на гражданското общество и актуализиране на стратегията за развитие на гражданските организации. Всичко това бе загубена възможност организациите активно да се включат в решаване на най-актуалните проблеми и въпроси на държавата. За съжаление гражданските организации не бяха включени и в един от най-важните документи за реформи в България – Планът за възстановяване и развитие, с който се очаква със средства от ЕС да бъдат решени множество проблеми, причинени от кризата с Ковид 19;

»» „За да не питаме само Google...“

В поредицата разговори с експерти по актуални за гражданския сектор теми публикувахме 5 интервюта в НПО Портала. Засегнахме въпроси като дезинформацията, електронното управление, щадящото правосъдие за деца, как можем да си партнираме успешно с държавата и от какво гражданско общество имаме нужда. В рамките на проекта „За гражданите и техните организации“ публикувахме над 50 материала с информация по обществени консултации, 9 правни новини и актуализирахме съдържанието в секцията Въпроси и отговори относно правната рамка за НПО.

В търсене на отговор на **сложни въпроси** като Как се гарантира равнопоставеност за всички и защитени ли са **правата ни в дигиталната среда?** и Как ще се регулират и на какви **стандартни** (ще) отговарят дигиталните инструменти, когато за управлението им се използва **изкуствен интелект?** инициирахме поредица от материали и онлайн семинари **Дигитална демокрация**. Развихме 6 онлайн материала и проведохме семинар на тема: На какви стандарти трябва да отговаря регулацията в интернет в партньорство с BESCO – Българската стартъп-асоциация и Фондация „Приложни изследвания и комуникации“. За да има активен диалог, по възможно най-открит и пряк начин защитихме включването на такава мярка в Четвъртия план за действие на България по инициативата Партньорство за открито управление.

„ВХОД за граждани“

С **Форум Гражданско Участие** продължихме да подкрепяме **7 общини** и местните организации да подобрят обществените консултации на местно ниво. В резултат на това в **Карлово, Кърджали, Ловеч и Търговище** бяха приети специални наредби за провеждане на обществени консултации и бяха развити практиките за използване на дигитални инструменти, включително при провеждането на обществени обсъждания с гражданите.

ЗАЩИТА НА ПРАВА

В битката за права останахме в полето на това да продължим да развиваме иновативни пилотни модели за участие в правни процедури на хора с увреждания или деца. Това, с което се гордеем повече, е мобилизацията чрез кампаниите за истинска пълнота и съдържание за защита на правата на човека. От кампаниите, които направихме, разбрахме, че хиляди хора в България са РОДЕНИ ГОТОВИ за граждански активизъм.

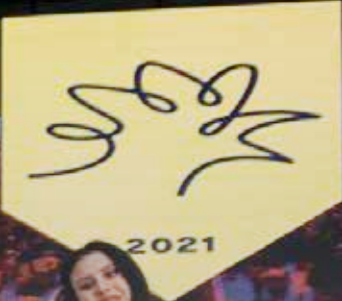

»» РОДЕНИ ГОТОВИ – кампанията за отмяна на запрещението у нас продължи с пълна сила през 2021 г.

Наг **5000 души** подкрепиха онлайн петицията и стотици подписи бяха събрани по време на **Дни на способностите 2021**. В **17 града** от цялата страна родители, хора с интелектуални затруднения, професионалисти, които работят с тях, местни активисти, медиуми и доброволци се включиха в събитията на открито и в онлайн кампанията. Липсата на стабилно Народно събрание остави **искането за отмяна на запрещението** все още отворено (www.bornready.me) и без отговор от институциите.

НАГРАЖДАВАНЕ
НА АВТОРИТЕ В
КОНКУРСА
**ГРАЖДАНСКИ
БУДИЛНИК**
2021

»»» **Граждански будилник**

Отново разбудихме правата чрез изкуство! В четвъртото издание на **конкурса Граждански будилник** провокирахме младите творци да погледнат с творческо око към дигиталното манифестиране на гражданските ни права. Участие взеха **90 автори с над 730 социално ангажирани илюстрации, фотографии, текстове**. Освен професионалното жури, своя дума в оценяването имаше и публиката, която излъчи 3-ма фаворити след онлайн гласуване.

Първият по рода си **Фестивал Граждански будилник** събра около Лятната сцена в Борисова градина в София малки и големи човеци с творчески плам и будност, които се впуснаха в ритъма на гражданското сдружаване. Наградихме 17 талантиливи автори, а 11 от тях получиха парични награди.

“Знам, че думите и снимките могат да променят света и силно вярвам, че те трябва да припомнят за състраданието, човечността и смелостта да изразиш себе си” – Гергана Курукювлиева, Първо място в категория „Фотография“ за фото серията „Протест и груги съществителни“

В партньорство с **„Музейко“** развихме гражданско-образователна игра. Десетки малчугани и техните придружители се впуснаха в приключението да изследват своите права, докато се забавляват, на различни локации в София и Пловдив.

Голямо събитие за обмен на практики и теми, свързани с реформа на детското правосъдие, бе **Международна конференция „Може ли правосъдието да бъде щадящо по отношение на децата?“**, която се проведе от 30 юни до 2 юли 2021 г. организирана от Българския цен-

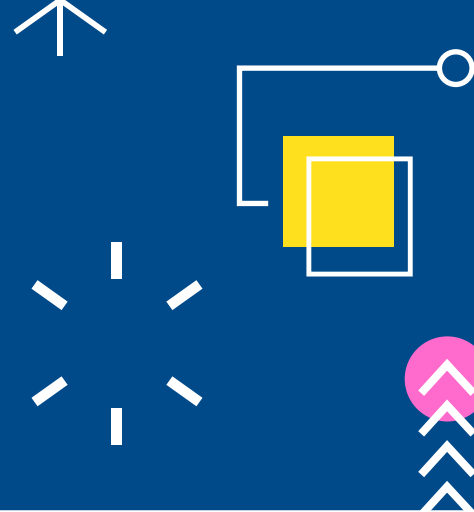
тър за нестопанско право, фондация Validity, PRISM Impresa Sociale s.r.l. (Италия) и Центъра за правни ресурси (Румъния,) в партньорство със Съюза на съдиите в България, УНИЦЕФ България, Националната мрежа за децата и мрежата Мегафон. Първите два дни от конференцията се проведеха изцяло онлайн, а сесиите на 2 юли протекнаха на живо в София с възможност за дистанционно включване. Основните въпроси, които се обсъдиха по време на конференцията, бяха: *Може ли да осигурим в Европа такъв подход в съдебните процедури, засягащи децата, който да бъде едновременно включващ, щадящ и с тяхно участие? Какви са преградите и предразсъдъците, които ни пречат да постигнем напредък?*

В тридневната конференция се регистрираха за участие над 160 гости от целия свят, а в отделните сесии имаше представители на ООН, Европейската комисия, Агенция за фундаментални права на ЕС, неправителствени организации, адвокати, журналисти и изследователи от университети. На събитието в София официални гости бяха Омбудсманът на Република България Диана Ковачева и заместник-министърът на правосъдието Мария Павлова.

Активисти в действие

Най-успешна дейността ни бе в търсене, посвещаване и разказване историята на българските граждански активисти, на вдъхновяващите примери как да не се примириш с проблемите, а да им търсиш решение, което е от полза за другите. Най-вълнуващо бе, че в този експеримент по практикуване на гражданско образование срещнахме много млади хора, които бяха непоколебими в желанието си да помогнат и да доброволстват, за да живеем всичко по-добре.

Предмети на дейност

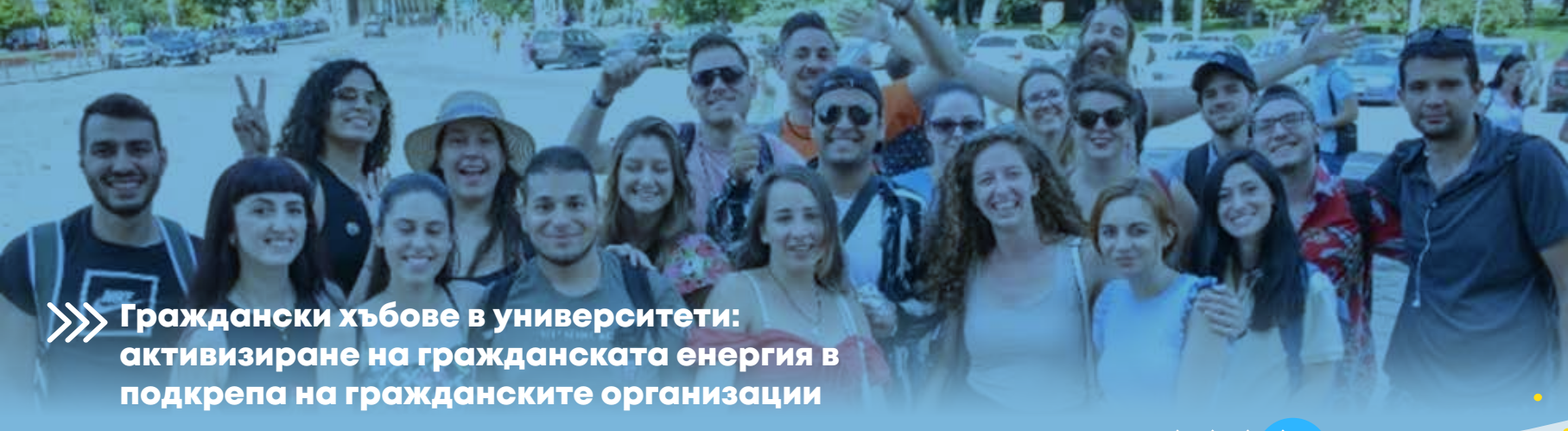
Предмети на дейност – учене чрез правене

Сред нашите основни цели е да подкрепяме гражданските организации да разказват своите истории на успех и така да вдъхновяваме повече хора. Заедно с партньорите ни от Fine Acts за втора поредна година

реализирахме кампанията Предмети на дейност. Посветихме я на 20-годишнината ни. 40 лидери от граждански организации, работещи в най-различни сфери, застанаха пред камерата с предмет, който символи-

зира техния успех в борбата им за социална справедливост. Историите им разказахме чрез социалните мрежи и в изложба на открито в София, като достигнахме до над 75 000 души.

»»» Граждански хъбове в университети: активизиране на гражданската енергия в подкрепа на гражданските организации

През 2021 завърши инициативата ни за среща на активните млади хора с гражданските организации и запалване на гражданския активизъм в тях. Въвлякохме 165 студенти и 61 граждански организации в пряко взаимодействие помежду им (в общо над 50 срещи онлайн и на живо) чрез развиване на общи дейности и въвличане на студентите в работата на организациите. Младежите генерираха над 80 конкретни предложения за подобряване в 7 основни граждански теми – *насърчаване на доброволчеството, опазване на околната среда, подобряване на гражданско участие, гражданско образование, устойчивост на финансирането за гражданските организации, ефективност на протестните действия и акции, сигурността на правата ни при развитието на дигиталната демокрация*. Освен пряката младежка аудитория възпитахме още по-голяма аудитория за това кои са и какво правят гражданските организации – чрез работата ни с партньорите по проекта *Офф Медия* и *в-к Сега* и социалните мрежи.

»»» Клуб на гражданския стопаджия

Клубът на гражданския стопаджия е наша нова инициатива, създаваща пространството за дискусии онлайн и на живо с участието на граждански активисти и младежи. Отвореният характер на Клуба позволява студентите да задават темите, да се канят различни граждански активисти, да се смесват представители на различни сектори и така дискусиите да отразяват различните гледни точки

на всички, разпознаващи себе си като „граждански стопаджия“ – иначе казано – на човек с мнение, търсещ най-добрите решения на въпросите, които са важни за обществено благо.

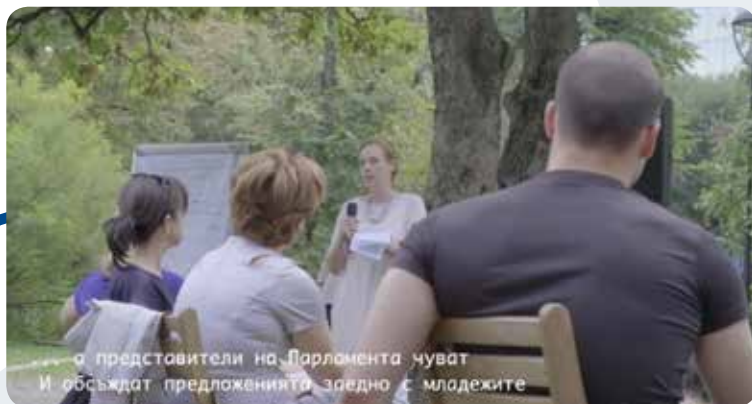

»» До Парламента с 1 клик

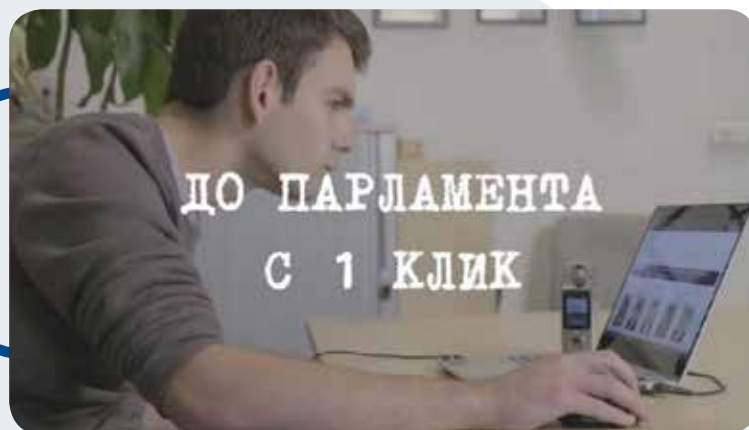
Да общуваме ефективно с управляващите и те да чуват нашето мнение е показател за това дали наистина живеем в демократично общество. В контекста на дигиталната демокрация обърнахме поглед към Народното събрание и неговата интернет страница. Запитахме се как тя може да се превърне в инструмент за повече прозрачност, информиране и гражданско участие? Отговора на този въпрос потърсихме чрез социалния експеримент „До Парламента с 1 клик“ в партньорство с гражданско движение Равни БГ и сдружение Общност Мостове.

[Виж видеото тук]

- Чрез онлайн анкета проверихме това и сред повече от 300 души, събрахме и техните мнения и идеи по това какво може да се подобри;

- Обобщихме предложенията и ги изпратихме до председателя на 47-ото Народно събрание.

- Провокирахме 3 екипа от студенти и граждански организации да разработят конкретни предложения за подобрене за сайта на Парламента и ги дискутирахме заедно с представители на 46-ото Народно събрание на живо. **[Виж видеото тук];**

„За мен беше важно преживяване, което потвърди и доразви представите ми, че по-доброто бъдеще се постига чрез активно участие в гражданския сектор“ –

Кристина Манолова, 18 г.,
практикант в БЦНП

»»» 120 млади хора, 12 месеца работа в 47 НПО

Така, в цифри, изглежда успехът на програмата за обучителни практики в НПО Социални иноватори (2020-2021). Като партньори на сдружение „Национална школа по мениджмънт“ имаме радостта да проследим израстването на новите лидери в сектора. Е, ние сме най-щастливи от всички! Програмата даде шанс да се срещнем с удивителни млади личности, с мощно присъствие и будни за действие. Това са Полина Дянкова, Мартина Богданова, Аглика Станина, Антония Спирова, Кристина Манолова и Георги Арсов, които се включиха в практиките ни през 2020 г. и 2021 г. За наша радост Полина остана част от екипа ни, като спечели приза за най-успешен практикант в „Социални иноватори“ с едногодишна стипендия за заетост.

»»» Регионална програма Аватар

През 2021 развихме потенциала на две граждански организации и техните екипи извън София, които се разгърнаха в местни хъбове за подкрепа на други граждански организации. През лятото партньорите ни от Startup Factory и Социалната чайна откриха **двете нови локации на Къщата на гражданските организации** със специализирани услуги за НПО. Освен в столицата, активни хора и общности вече могат да намерят споделено пространство за работа, обучения и сътрудничество в Русе и Варна.

Къщата на НПО проведе две обучителни програми: Пролетна (42 участника в 9 теми) и Есенна (53 участника в 10 теми)

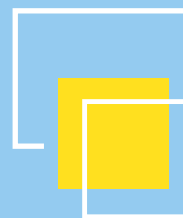
»»» Лятно училище за НПО

Случи се! След кратка пауза отново се потопихме в морето от емоции, възвращения и знания на неповторимото **Лятно училище за НПО**. В деветото му издание обучихме 19 млади граждански дейатели да бъдат по-знаещи, можещи и уверени в света на гражданските организации и как трябва да работят, за да са истински успешни в своите каузи.

»»» Vivacom регионален грант

Регионалният грант стана на 7! През 2021 г. продължихме успешното си партньорство с *Vivacom* в подкрепа на добрите идеи гражданските организации за развитие на местните общности в България. В надпреварата за шестия Регионален грант се включиха 281 организации с 319 проекта. От тях **журито избра 14**, чието изпълнение проследявахме и напътствахме. През ноември обявихме седмото издание, което привлече широк обществен интерес.

Предприемачество за промяна

Въпреки че 2021 бе изключително трудна за всеки малък бизнес, нашите социални предприятия бяха изключително активни в това да търсят нови начини да развият дейността си, да се научат на нови неща, да привлекат нови съмишленици и клиенти.

В програмата за предприемачество за НПО през 2021 се включиха 10 организации, които с подкрепата на 17 ментора и обучители развиха своите за социално предприемачество. Единадесетото поред издание на Програмата по предприемачество **LET'S GO** отново ни срещна с вдъхновяващи личности. Финалният избор поверихме на експертно жури с представители на социално отговорните бизнеси Фондация „Америка за България“, УниКредит Булбанк, TELUS International Bulgaria, Accenture Bulgaria и Rakuten Viber.

Кулминация на събитията бе **ФЕСТИВАЛА НА СОЦИАЛНОТО ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО**, който се проведе в столицата в Амфитеатър Sofia Ring Mall от 15 до 18 юли 2021г. и събра на едно място социални предприятия от цялата страна. В рамките в програмата се включиха над 180 човека, в семинар част от съвместна инициатива със Светът на Мария „Мога да работя! Подкрепа за трудова реализация за хората с интелектуални затруднения.“, финансиран от фонд Активни граждани, speed dating със социални иноватори, workshop за комуникация на каузи на социални предприятия (с обучители от Телъс), церемония по награждаване на победителите в конкурса „Най-добър бизнес план на НПО“.

»»» **От ДарПазар за последната година се гордеем със:**

• Наг **82 000** привлечен ресурс за продажби от социалните предприятия;

• Чатбот с Вайбър с наг **34 000** члена;

• Наг **40**

медийни участия;

• Наг **500 000** човека достигнати в социалните мрежи.

Важен момент за подкрепа на социалното предприемачество бе стартът на съвместния ни проект с **PRISM (Италия); Athens Lifelong Learning Institute (Гърция) и Университета в Луц (Полша) SEHUBS, финансиран от ERASMUS+ Programme (621421-EPP-1-2020-1-IT-EPPKAZ-IP1-SOC-IN)**. С тази колаборация искаме да разработим иновативен модел за съвместно създаване на хъбове за социални предприятия, които работят с **различни групи в неравностойно положение или за преодоляване на социални проблеми в различни области (култура, спорт, заетост и др.)**. През ноември в **град Лодж, Полша**, се състоя среща на експертите по проекта, която помогна на партньорите да дискутират визията за създаването на местните хъбове.

ВАЖНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

• Индекс за устойчивост на неправителствените организации в България 2020;

• Доклад за детското правосъдие;

• Зона Закрила – възможност за осигуряване на финансова и институционална устойчивост.

ДОНОРИ

КЪЩАТА НА ГРАЖДАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

КЪЩАТА на гражданските организации

ФОНДАЦИЯ Светът на Мария
Maria's World FOUNDATION

НАЦИОНАЛЕН МЛАДЕЖКИ ФОРУМ

СДРУЖЕНИЕ НА ОЛИМПИСКИТЕ ОТБОРИ ПО ПРИРОДНИ НАУКИ

Reach for Change

ФОРУМ на гражданското участие

АМЕРИКАНСКА ФОНДАЦИЯ ЗА БЪЛГАРИЯ

ВЕСЕТАШКО ФЕСТИВАЛ

ранно пиле

Международен студентски филмов фестивал

X O P A T A

»» Настоятелство

Адв. Цвета Попова – Председател на Настоятелството;

Адв. Цветана Чуклева;

Любен Панов, Европейски център за нестопанско право;

Станислав Сираков, партньор в инвестиционен фонд LaunchHub;

Боряна Димитрова, доктор по социология, управител на социологическа агенция Алфа Рисърч.

»» Екип

Надя Шабани, директор;

Анна Агамова, програмен директор;

Павлета Алексиева, програмен директор (до септември 2021);

Пламен Тодоров, административен директор;

Елена Калинова, финансов директор;

Айлин Юмерова, правен консултант;

Захари Янков, правен консултант;

Александър Кирчев, експерт комуникации;

Здрава Воденичарова, координатор Социално предприемачество;

Георги Мерджанов, координатор ДарПазар;

Пенка Панамска, офис мениджър;

Надя Христова, офис сътрудник.

»» Стажанти

Полина Дянкова, студент в четвърти курс в специалност „Право“ в СУ „Св. Климент Охридски“;

Кендра Лангри, университет Макгил, Канада, специалност „Право“;

Антония Спирова, студент трети курс, специалност „Свободни изкуства и науки“ в Университета Маастрихт, Нидерландия;

Кристина Манолова, студент първи курс, специалност „Икономика и финанси с френски език“ в СУ „Св. Климент Охридски“;

Георги Арсов, студент първи курс, специалност „Психология“ в Нов български университет;

Лиана Чакърова, студент четвърти курс, специалност „Журналистика и масова комуникация“ в Американския университет в Благоевград;

Благодарим на всички доброволци, които бяха до нас и ни помагаша за успешното провеждане на инициативите на БЦНП през 2021 г.:

Ива Панова;

Николина Стратиева;

Ния Димова;

Паулина Гегова;

Райна Сирийски;

Ремина Алексиева и членовете на Националната асоциация на студентите юристи – „ЕЛСА – България“;

Симона Илиева;

Тихомира Методиева-Тихич.

Проекти, реализирани през 2021 г.

Проект

[Активирай: изграждане на мост между НПО, частния сектор и гражданите](#)

Източник на финансиране:

Фондация „Америка за България“

[Програма „Следваща стъпка“ – програма за 2019 и 2020 година](#)

Източник на финансиране:

Фондация „Институт – Отворено общество“ - Швейцария

Отговор на кризата, предизвикана от Ковид 19 и последващия период

Източник на финансиране:

Фондация „Институт – Отворено общество“ - Швейцария

[„Изследване на индекса на устойчивост на НПО в България за 2020“](#)

Източник на финансиране: USAID

[„Граждански будилник“](#)

Източник на финансиране:

Столична община, програма „Култура“

Деятности и резултати за 2021

- Предоставени консултации на 400 за развитие на дейността им;
- Подкрепа за организиране на Граждански Будилник 2021, инициатива за подкрепа на млади автори за социално ангажирано изкуство;
- Проведено 9-то издание на Лятно училище за НПО (19 участника от НПО);
- Стартира и регионална програма Аватар с партньорите ни от Startup Factory и Социалната чайна, които откриха двете нови локации на Къщата на гражданските организации със специализирани услуги за НПО в Русе и Варна;
- Проведено 11 издание на Програмата за предприемачество на НПО (LET'S GO), в която се включиха 10 организации, които с подкрепата на 17 ментора и обучители развиха своите умения за социално предприемачество, проведени 2 семинара за предприемачество и фестивал и базар на социалните предприятия;
- Развиване на поредица Дигитална демокрация, с материали за развитие на технологиите и човешките права.

През 2021 бе проведена кампанията [„РОДЕНИ ГОТОВИ“](#) за отмяна на запрещението у нас.

Над 5000 души подкрепиха онлайн петицията и стотици подписи бяха събрани по време на Дни на способностите 2021. В 17 града от цялата страна родители, хора с интелектуални затруднения, професионалисти, които работят с тях, местни активисти, медии и доброволци се включиха в събитията на открито и в онлайн кампанията. Липсата на стабилно Народно събрание остави искането за отмяна на запрещението все още отворено (www.bornready.me) и без отговор от институциите.

Подкрепа за правната клиника по права на хора с увреждания в Пловдивския университет Св. П. Хилендарски.

Подкрепа за конкретни лица поставени под запрещение или в риск да бъдат поставени под запрещение.

Проведено изследване на индекса на устойчивост на НПО в България за 2020

Проведен семинар между институции и граждански организации и представени:

Индекс за устойчивост на НПО за 2020 и

Инициативата Партньорство за открито управление през 2021.

Четвъртото издание на конкурса „Граждански будилник“ бе посветено на дигиталното манифестиране на гражданските права, в него взеха участие 90 автори с над 730 социално ангажирани илюстрации, фотографии, текстове.

Наградени бяха 17 талантиливи автори, а 11 от тях получиха парични награди, като в оценяването се включи и публиката, излъчвайки 3-ма фаворити след онлайн гласуване.

Първият по рода си Фестивал Граждански будилник събра многобройни участници и зрители около Лятната сцена в Борисова градина в София.

[SEHUBS - Co-creating Hubs for Social Enterprises](#)

Източник на финансиране:
програма [Еразъм](#), ЕС

В проекта заедно с партньори от Италия, Полша и Гърция се разработи иновативен модел за съвместно създаване на хъбове за социални предприятия, които работят с различни групи в неравностойно положение или за преодоляване на социални проблеми в различни области (култура, спорт, заетост и др.). В Полша, се състоя дискусия за визията за създаването на местните хъбове.

[„Предприемачество за НПО“](#)

Източник на финансиране:
Аксенчър България ЕООД
Телъс Интернешънъл (Кол Пойнт Ню Юръп)
Уникрегит Булбанк АД

През 2021 в 11-то издание на програмата (LET'S GO) се включиха 10 организации, които с подкрепата на 17 ментора и обучители развиха своите умения за социално предприемачество.
Проведен бе Фестивал на социалното предприемачество столицата в Амфитеатър Sofia Ring Mall (15 - 18 юли 2021) с включен базар на социални предприятия, уоркшоп за комуникация на каузи и церемония по награждаване на победителите в конкурса „Най-добър бизнес план на НПО“.

Проект: Граждански Хъбове в университети: активизиране на гражданската енергия в подкрепа на гражданското общество

Източник на финансиране: Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021

Въввлечени 165 студенти и 61 граждански организации в пряко взаимодействие помежду им (в общо над 50 срещи онлайн и на живо) чрез развиване на общи дейности и въвличане на студентите в работата на организациите. Младежите генерираха над 80 конкретни предложения за подобряване в 7 основни граждански теми.
Проведени бяха няколко срещи (онлайн и на живо) на [Клуба на Гражданския Стопаджия](#) с дискусии по актуални теми на гражданското общество.

Проект: [Вход за граждани - ФГУ за подобряване на обществените консултации в общините](#)

Източник на финансиране: Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г

Предоставена подкрепа на 7 общини и местни НПО да подобрят обществените консултации на местно ниво. В Карлово, Кърджали, Ловеч и Търговище бяха приети специални наредби за провеждане на обществени консултации и бяха развити практиките за използване на дигитални инструменти за провеждането на обществени обсъждания с гражданите.

Проект: [„Ex iure ad iustatium \(om правото към справедливостта\); принципи за справедлив съдебен процес за хора с увреждания“](#), в партньорство с Глобална инициатива в психиатрията

Източник на финансиране:
Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г

Подготвен анализ „ДОСТЪП ДО ПРАВОСЪДИЕ: Как лица с интелектуални затруднения и психично-здравни проблеми участват в съдебни процедури“ (Анализ на съдебна практика по дела за поставяне/отмяна на запрещение, настаняване в резидентни услуги, задължително и принудително лечение);
Разработване на алгоритъм за участието на лица с интелектуални затруднения и психично-здравни проблеми в съдебни процедури.

Проект: [За гражданите и техните организации, в партньорство с ПАЦЕП](#)

Източник на финансиране: Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г

Публикувани 5 интервюта с експерти по актуални за гражданския сектор теми по въпроси като дезинформацията, електронното управление, щадящото правосъдие за деца, как можем да си партнираме успешно с държавата и от какво гражданско общество имаме нужда.
Публикувани над 50 материала с информация по обществени консултации, 9 правни новини
Актуализирано съдържанието в секцията „Въпроси и отговори относно правната рамка за НПО“.

Проект: [МОГА ДА РАБОТЯ! Подкрепа за трудова реализация за хората с интелектуални затруднения в партньорство с фондация „Светът на Мария“](#)

Източник на финансиране:

Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г

Проект: [„Щадящо правосъдие за деца-та: Разработване на концепция за социални съдебни практики“ \(REC-AG-2019/REC-RCHI-PROF-AG-2019\)](#)

Източник на финансиране:

програмата "Justice", ЕС

Проект: [Оценка на риска от изпиране на пари и финансиране на тероризма на НПО сектора в България](#)

Източник на финансиране:

European center for not-for-profit law (ECNL)

Мрежа от центрове за компетенции за социални иновации, проект "FUZE", номер VS/2021/0157

Източник на финансиране:

Horizon 2020, ЕС

Проект:

инициативата [„До Парламента с 1 клик“](#)

Източник на финансиране:

Civitates

Проект:

Анализ на правните и финансови механизми, свързани с институционализацията

Източник на финансиране:

УНИЦЕФ - България

Завършено проучване на очакванията на хора с ИЗ и родители към новата социална услуга „подкрепа за придобиване на трудови умения“

Проведен семинар на тема „Предизвикателства и добри практики при трудова реализация за хората с интелектуални затруднения“.

Проведена застъпническа кампания за активно включване на хора с увреждания в ползването на социални услуги.

Завършено изследване, посветено на практиката по транспониране на директива 2012/29/ЕС и директива 2016/800/ЕС;

Проведена тридневна международна конференция с регистрирани за участие над 160 гости от целия свят, а в отделните сесии имаше представители на ООН, ЕК, Агенция за фундаментални права на ЕС, неправителствени организации, адвокати, журналисти и изследователи от

университети. На събитието в София официални гости бяха Омбудсманът на Република България Диана Ковачева и заместник-министърът на правосъдието Мария Павлова.

Стартирала поредица от обучения за професионалисти в областта на правосъдието за представяне на Модел на щадящо правосъдие за децата.

Проведено проучване за това как се финансират с публични средства НПО в България през 2021г.

Подготовка на анализ за нуждите и добрите практики по отношение на иновациите в социалното предприемачество.

Провеждане на проучване на нагласите и нуждите за подобряване на средата за СП в България.

Изследвани възможностите и нагласите за подобряване на интернет страницата на Народното събрание в посока повече прозрачност, информирание и гражданско участие;

Проведен социалния експеримент „До Парламента с 1 клик“ в партньорство с гражданско движение Равни БГ и СНЦ Общност Мостове;

Събрани чрез онлайн анкета мнения и идеи от 300 души по това какво може да се подобри на сайта на НС;

3 екипа от студенти и НПО разработиха конкретни предложения за подобрене на сайта на НС;

Обсъдени на живо предложенията с представители на 46-ото НС.

Обобщени и изпратени предложенията до 47-ото НС.

Изготвен анализ на правните и финансови механизми, свързани с институционализацията.

Финансов отчет

ФОНДАЦИЯ „БЪЛГАРСКИ ЦЕНТЪР
ЗА НЕСТОПАНСКО ПРАВО“

ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ И
ОДИТОРСКИ ДОКЛАД
31 ДЕКЕМВРИ 2021

Февруари 2022 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

- ОДИТОРСКИ ДОКЛАД
- ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ КЪМ 31.12.2021 г.
- ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ ЗА 2021 г.
- ПРОЕКТИ 2021

CONTENTS

- AUDITORS' REPORT
- STATUTORY FINANCIAL STATEMENTS AS AT 31.12.2021
- NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENT FOR 2021
- PROJECTS 2021

Общо 36 страници
Total 36 Pages

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

До
Ръководството
на Фондация "Български център за нестопанско право"
София

Мисие

Ние извършихме одит на финансов отчет на Фондация "Български център за нестопанско право" („Фондацията“), съдържащ счетоводния баланс към 31 декември 2021 г. и отчета за приходите и разходите, отчета за собствения капитал и отчета за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и приложението към финансовия отчет, съдържащо обобщено оповестяване на съществени счетоводни политики и друга пояснителна информация.

По наше мнение, приложният финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на Фондацията към 31 декември 2021 г. и неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Националните счетоводни стандарти (НСС), приложими в България.

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от Фондацията в съответствие с Етичния кодекс на професионалните счетоводители на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на финансовия отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Отговорности на ръководството за финансов отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет в съответствие с НСС, приложими в България и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване

изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали се дължат на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Фондацията да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Фондацията или да преустанови дейността ѝ, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Отговорности на одитора за одита на финансов отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансовият отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали се дължат на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрие съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали се дължат на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, извадения за изваждане на одитора и заблуждение, както и пренебрегване или злобикарие на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Фондацията.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаем до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно

способността на Фондацията да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са недостатъчни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Фондацията да престане да функционира като действащо предприятие.

Оценяваме издването, представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с ръководството, наред с останалите въпроси, планирана обхват и време на изпълнение на одита и съществените конституции от одита, включително съществен недостатък във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършването от нас одит.

За "АТА КО" ЕООД:

Радосвета Веселинова д.с.с.

Регистриран одитор

21.02.2022 г.

гр. София, бул. "България" № 81В, ет. 2, офис № 5

БАЛАНС
към 31 декември 2021 година

Фондация "БЪЛГАРСКИ ЦЕНТЪР ЗА НЕСТОПАНСКО ПРАВО"

АКТИВ	Приложения	31.12.2021 ХЛЛ.ЛВ	31.12.2020 ХЛЛ.ЛВ
Дълготрайни активи			
Стопански инвентар		4	-
Компютърна техника		6	17
Акции и дялове в дъщерни предприятия	3	5	5
Предоставени заеми на дъщерни предприятия	3	11	11
		<u>26</u>	<u>33</u>
Краткотрайни активи			
Вземания	4	76	62
Парични средства и еквиваленти	5	683	864
		<u>759</u>	<u>926</u>
Разходи за бъдещи периоди		4	2
Общо активи		<u>789</u>	<u>961</u>
ПАСИВИ			
Капитал и резерви			
Други резерви		298	323
		<u>298</u>	<u>323</u>
Краткосрочни пасиви			
Краткосрочни задължения	6	9	4
Нерезходвана част от финансиране	7	482	634
		<u>491</u>	<u>638</u>
Общо собствени капитал и пасиви		<u>789</u>	<u>961</u>

Ръководител:

Надя Шабанова-Панова

Съставител:

Елена Калинова

21 февруари 2022 г.

Заверил, съгласно доклад:

способността на Фондацията да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е наличие съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са недостатъчни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Фондацията да преустанови функционирането си като действащо предприятие.

оценяваме издването представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с ръководството, наред с останалите въпроси, планирана обхват и време на изпълнение на одита и съществените констативни от одита, включително съществен недостатък във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършването от нас одит.

За "АТА КО" ЕООД:

Радосвета Васелинова д.с.с.

Регистриран одитор

21.02.2022 г.

гр. София, бул. "България" № 81В, ет. 2, офис № 5

ОТЧЕТ ЗА ПРИХОДИТЕ И РАЗХОДИТЕ ОТ СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ
за годината, завършваща на 31.12.2021 година

Фондация "БЪЛГАРСКИ ЦЕНТЪР ЗА НЕСТОПАНСКО ПРАВО"

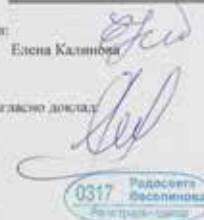
Приложения	2021 ХВЛ.10	2020 ХВЛ.10
Приходи от оперативна дейност	10	37
Нетни приходи от продажби	26	37
Финансови приходи	0	0
Приходи от дивиденди	-	-
Разходи за оперативна дейност	11	17
Разходи за външни услуги	2	9
Разходи за персонала	-	7
Разходи за осигуровки	-	1
Печалба от дейността	24	20
Печалба преди облагане с данъци	24	20
Разходи за данъци	12	2
Печалба след облагане с данъци	22	18
Нетна печалба за периода	22	18

Ръководител:
Надя Шабанова-Панова

21 февруари 2022 г.

Съставител:
Елена Катинова

Заверил съгласно доклад

ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ
за годината, завършваща на 31.12.2021

Фондация "БЪЛГАРСКИ ЦЕНТЪР ЗА НЕСТОПАНСКО ПРАВО"

	Резерви хкд.лв.	Финансов резултат хкд.лв.	Общо собствен капитал хкд.лв.
Салдо към 31 декември 2019	215	116	331
Финансов резултат за периода		21	21
Други изменения в собствения капитал, в т.ч.: (Собствено финансиране)	(29) (29)		(29) (29)
Салдо към 31 декември 2020	187	137	323
Финансов резултат за периода		5	5
Други изменения в собствения капитал, в т.ч.: (Собствено финансиране)	(10) (10)		(30) (30)
Салдо към 31 декември 2021	127	142	298

Ръководител:
Надя Шабани-Панова

Съставител:
Елена Калинова

21 февруари 2022 г.

Заверил съгласно доклад:

ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ
за годината, завършваща на 31.12.2021 година

Фондация "БЪЛГАРСКИ ЦЕНТЪР ЗА НЕСТОПАНСКО ПРАВО"

	Приложения	
	2021 хкд. лв.	2020 хкд. лв.
Парични потоци от нестопанска дейност		
Получени дарения под условия	487	1 218
Получени дарения без условия	8	-
Постъпления от банкови и валутни операции	17	-
Други постъпления	2	-
Парични плащания на персонала	(224)	(237)
Парични плащания за осигуряване	(64)	(79)
Парични плащания за услуги	(364)	(262)
Парични плащания за дарения	(42)	(71)
Плащания за активи	(4)	(19)
Платени банкови такси и валутни разлики	(3)	(41)
Други плащания	(19)	(13)
Нетни парични наличности от нестопанска дейност	(296)	496
Парични потоци от стопанска дейност		
Получени суми от клиенти	29	34
Други постъпления	-	1
Парични плащания на доставчици	(2)	(12)
Плащания за възмезджения и осигуровки	-	(5)
Изплатени данъци	(2)	-
Други плащания	-	(1)
Нетни парични наличности от стопанска дейност	25	17
Нетно изменение на паричните наличности	(181)	513
Парични наличности в началото на периода	864	351
Парични наличности в края на периода	683	864

Ръководител:
Надя Шабани-Панова

Съставител:
Елена Калинова

21 февруари 2022 г.

Заверил съгласно доклад:

ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ за годината, завършваща на 31 декември 2021

1. Учредяване и регистрация

Фондация "Български център за нестопанско право" (Фондацията) е създадена в през 2001 година и е регистрирана съгласно Закона за юридическите лица с нестопанска цел. Фондацията работи в обществена полза и е вписана в Централния регистър на Министерство на правосъдието.

Основана е с цел да подпомага и развива функционирането на демократични структури на гражданското общество чрез:

- да подкрепяме развитието и утвърждаването на благоприятна правна и политическа среда за независимо гражданско общество, включително и на юридическите лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) в България;
- да насърчаваме създаването на правила за прозрачност, отчетност и подходяща структура на управление на ЮЛНЦ и държавните институции;
- да подкрепяме по-доброто взаимодействие между държавата и ЮЛНЦ;
- да подкрепяме гражданското участие в процеса на вземане на решения;
- да подпомагаме развитието на професионални умения, знания и капацитет подходящи за подобряване на правната рамка на гражданското общество, включително и на ЮЛНЦ в България;
- да предоставяме подкрепа на ЮЛНЦ за разрешаване на правни проблеми;
- да предоставяме подкрепа за осъществяване на правна реформа на гражданското общество в други страни и да насърчаваме международното сътрудничество;
- да осъществяваме дейности за постигането на други цели определени от Настоятелството, които не противоречат на целите и идентичността на Фондацията;

През 2021 г. Фондацията осъществи следните дейности, свързани с реализацията на инициативи и програми за постигане на целите ѝ:

- ✓ **Активирай!** изграждане на мост между НПО, частния сектор и гражданите. Подкрепен от фондация Америка за България
- ✓ **Отговор на кризата, предизвикана от Ковид 19 и последициния период**, подкрепен от Фондация Отворено общество
- ✓ **Проектът "Щадиано правосъдие за децата: Разработване на концепция за социални съдебни практики" (REC-AG-2019/REC-RCH-PROF-AG-2019)** е финансиран по програмата "Justice", Европейската комисия
- ✓ **Програма "Предприемачество за НПО"** е финансовото участие на Аксентър България ЕООД, Телс Интернешънъл (Кол Поинт Ню Юръш), Фондация „Америка за България“ и Университет Банк България
- ✓ **Проект „Съпричастни: правата през погледа на изкуството“**, подкрепен от Столична програма „Култура“ 2021
- ✓ **Граждански Хъбове в университети: активизиране на гражданската енергия в подкрепа на гражданското общество**, финансиран от Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.
- ✓ **Вход за граждани - ФГУ** за подобряване на обществените консултации в общините, в партньорство с ФГУ, финансиран от Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.
- ✓ **Проект "Ex iure ad instabim (от правото към справедливостта); принципи за справедлив съдебен процес за хора с увреждания"**, в партньорство с Глобална инициатива в подкрепата, финансиран от Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021
- ✓ **За гражданите и техните организации**, в партньорство с ПАЦЕП, финансиран от Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.
- ✓ **МОГА ДА РАБОТЯ!** Подкрепа за трудова реализация за хората с интелектуални затруднения, в партньорство с фондация „Светъл на Мария“, финансиран от Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ за годината, завършваща на 31 декември 2021

- ✓ **Индекс за устойчивост на неправителствени-те организации (НПО) в България**, финансирано от USAID чрез FHI
- ✓ **SEHUBS - Co-creating Hubs for Social Enterprises** е финансиран от ERASMUS+ Programme (621421-EPP-1-2020-1-IT-EPKKA3-IFI-SOC-IN)

2. Описание на значимите счетоводни политики

2.1. База за изготвяне на финансовия отчет

Годишният финансов отчет на Фондацията за 2021 година е изготвен в съответствие с изискванията на всички Национални стандарти за финансови отчети на малки и средни предприятия (НС-ФОМСП), които са приложими за 2021 година, в това число и към датата на баланса 31.12.2021 година.

Фондацията организира и осъществява текущото счетоводно отчитане и изготвя своите финансови отчети в съответствие с изискванията на българското законодателство - счетоводно, данъчно и търговско.

Финансовият отчет за 2021 година е изготвен в съответствие с изискванията на принципите: текущо начисляване; действащо предприятие; предметно на съдържанието пред формата; предпазливост; съоставимост на приходите и разходите; постоянство.

Настоящият счетоводен отчет е изготвен на основата на счетоводната концепция за историческа цена, модифициран в определени случаи с промените на някои активи и пасиви по тяхната справедлива стойност, конкретно посочени в оповестяванията към отчета.

Всички данни оповестени за 2021 и 2020 г. са представени в настоящия финансов отчет в хиляди български лева (хил.лв.).

2.2. Сравнителни данни – промени в счетоводните политики

С цел постигане на съпоставимост, салдата по съответните счетоводни сметки за резерви към 31.12.2021 г. са класифицирани, комбинирани и прегрупирали. Всички корекции са отразени в резерви, така че да не оказват влияние върху текущия финансов резултат.

2.3. Използване на приблизителни счетоводни оценки и предположения

Изготвянето на финансовия отчет по Националните счетоводни стандарти изисква ръководството да направи някои приблизителни счетоводни оценки и предположения, които се отнасят до докладваните балансови активи и пасиви, както и до признатите приходи и разходи за периода.

2.4. Сделки в чуждестранна валута

Сделките, извършени през периода, в чуждестранна валута са приравнени в български лева по курса на съответната валута на датата на сделката. Активите и пасивите в чуждестранна валута са преизчислени по заключителния курс на Българска народна банка към 31.12.2021 г. към балансовата дата. Получените от това печалби и загуби са представени в отчета за приходите и разходите.

2.5. Признание на приходи и разходи

Приходите са реализирани вследствие на получени финансираия. Като приход през годината се отчитат само усвоените от тях части. Признатите като приход финансираия, за които има съпровождащи условия, в Отчета за приходи и разходи се посочват като получени дарения под условие. От финансираните за дълготрайни материални активи за приход се признава само размера на амортизационните отчисления, а салдото се отразява в баланса като дългосрочни пасиви / приходи за бъдещи периоди и финансираия /. Нереализираните към края на годината средства се посочват в годишния баланс като краткосрочни или дългосрочни финансираия в зависимост от периода, за който ще бъдат усвоени. Реализираните разходи надминаващи получените транс от финансиране към датата на отчета са признати за приход, а в баланса се посочват като други краткосрочни вземания.

ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ
за годината, завършваща на 31 декември 2021

Разходите се признават в съответствие с принципите за текущо начисляване и съпоставимост с приходите. Разходите за амортизации са отнесени директно в намаление на финансирането за ДМА на фондацията.

Приходите и разходите от стопанската дейност на Фондацията се отчитат на принципа на текущо начисляване и съпоставимост.

2.6. Дълготрайни материални и нематериални активи

Дълготрайните материални активи са установените нефинансови ресурси, които са придобити и притежавани от Фондацията и имат материално-веществена форма, очаква се да се използват повече от един отчетен период. Дълготрайните материални и нематериални активи са оценени по цена на придобиване, включваща покупувата им цена и всички разходи по въвеждането им в експлоатация и са намалени с начислената им амортизация и обезавки.

Отгиваността на дълготрайните материални и нематериални активи става вследствие на продажба, бракуване, извеждане от употреба, когато не се очакват други икономически изгоди.

2.7. Амортизация на дълготрайните материални и нематериални активи

Фондацията начислява амортизация на дълготрайните материални и нематериални активи, съобразно полезния живот на отделните активи, определени за всеки клас активи. Амортизацията не се начислява на земята и на активите, които са в процес на изграждане или доставка.

При амортизацията на амортизируемите активи на дружеството се прилага линейния метод.

През 2021 година са въведени следните годишни амортизационни норми:

Компютърна техника - 50 %
Офис оборудване - 15 %

2.8. Вземания

Вземанията са оценени по стойността на тяхното възникване.

2.9. Парични средства

Паричните средства в лева са оценени по номиналната им стойност, а паричните средства в чуждестранна валута - по заключителен курс на БНБ към 31.12.2021 г. За нуждите на изготвянето на отчет за паричния поток, в паричните средства се включват всички налични парични средства в каси и банки към 31.12.2021 г.

2.10. Текущи задължения

Текущите задължения в лева се оценяват по стойността на тяхното възникване.

2.11. Данъци върху печалбата

В съответствие с българското данъчно законодателство, Фондацията е субект на данъчно облагане с корпоративни данъци за стопанската дейност, която извършва. Данъчният процент е 10 % от облагаемата печалба. За регламентираната дейност обект на корпоративен данък при източника са само възмездни услуги, извършени от чуждестранни лица. Социални разходи фондацията не е извършвала през отчетния период.

3. Дългосрочни финансови активи

	31.12. 2021	31.12. 2020
	хил. лв.	хил. лв.
Инвестиции в дъщерни дружества	5	5
Предоставени заеми на дъщерни предприятия	11	11
Общо	16	16

ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ
за годината, завършваща на 31 декември 2021

4. Краткосрочни вземания

	31.12. 2021	31.12. 2020
	хил. лв.	хил. лв.
Вземания от донори	76	55
Вземания от партньори по проекти	-	2
Други вземания	-	2
Вземания от клиенти	-	3
Общо	76	62

5. Парични средства

	31.12. 2021	31.12. 2020
	хил. лв.	хил. лв.
Парични средства в лева	501	535
Парични средства във валута	182	329
Общо	683	864

6. Краткосрочни пасиви

	31.12. 2021	31.12. 2020
	хил. лв.	хил. лв.
Задължения към доставчици	1	1
Задължения към партньори по проект	3	-
Осигурителни задължения	1	-
Данъчни задължения	4	3
Общо	9	4

7. Финансирания и приходи за бъдещи периоди

	31.12. 2021	31.12. 2020
	хил. лв.	хил. лв.
Създа по финансираня на проекти	482	634
Общо	482	634

Тези средства представляват неизразходваните суми от получените финансираня по проектите, които фондацията изпълнява към края на годината.

8. Приходи от регламентирана дейност

	Годината, завършваща на 31.12. 2021	Годината, завършваща на 31.12. 2020
	хил. лв.	хил. лв.
Приходи от дарения под условие – програми и други	674	644
Приходи от дарения без условие	8	-
Други приходи	31	20
Общо	713	664

Други приходи представлява сумата, използвана от резерва на организацията за покриване на текущи разходи в 2021 г (30 хил. лв.) и компенсация за ел. енергия (1 хил. лв.)

**ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ
за годината, завършваща на 31 декември 2021**

9. Разходи за регламентирана дейност

	Годината, завършваща на 31.12. 2021 хвл. лв.	Годината, завършваща на 31.12. 2020 хвл. лв.
Разходи за дарения	42	71
Разходи за регламентирана дейност	681	591
Общо	723	662

Разходи за дарения са към български неправителствени организации в обществена полза както следва:

- Фондация Подобри – 10 000 лв. най-добър бизнес план на НПО
- Сдружение Общост, хаузи и начинания – 10 000 лв. най-добър бизнес план на НПО
- Фондация Конкордия България - 10 000 лв. за най-добър бизнес план на НПО
- Сдружение Стартирай Фестиви – регионална програма – 5140 лв.
- Фондация „Социалната чаша“ – регионална програма – 6620 лв.

10. Приходи от стопанска дейност

	Годината, завършваща на 31.12. 2021 хвл. лв.	Годината, завършваща на 31.12. 2020 хвл. лв.
Приходи от услуги	26	37
Общо	26	37

11. Разходи за стопанска дейност

	Годината, завършваща на 31.12. 2021 хвл. лв.	Годината, завършваща на 31.12. 2020 хвл. лв.
Разходи за външни услуги	2	9
Разходи за персонал	-	7
Разходи за осигурителни вноски	-	1
Общо	2	17

12. Разходи за данъци

	Годината, завършваща на 31.12. 2021 хвл. лв.	Годината, завършваща на 31.12. 2020 хвл. лв.
Текущи данъчен разход	2	2
Общо	2	2

Фондацията не отчита данъчни временни разлики и съответно приходи или разходи от отсрочени данъци.

ПРОЕКТИ 2021 г.

През 2021 г. Фондация „Български център за востопанско право“ реализира следните проекти:

Проекти, реализирани през 2021 г.

1. Договор с Фондация Америка за България

Проект: Активрай: изграждане на мост между НПО, частния сектор и гражданите
Източник на финансиране: Фондация "Америка за България"

Сaldo от 2020 год.	171 994,14 лв.
Получено финансиране	146 704,00 лв.
Общо разход	189 149,16 лв.
Остатък на 31.12.2021 год.	129 548,98 лв.

2. Договор с Фондация „Институт – Отворено общество“ - Швейцария

Проект: Програма „Следваща стъпка“ – програма за 2019 и 2020 година

Източник на финансиране: Фондация „Институт – Отворено общество“ - Швейцария

Сaldo от 2020 год.	\$ 315,81
Получено финансиране	\$ -
Общо разход	\$ 315,81
Остатък на 31.12.2021 год.	\$ -

3. Договор с Фондация „Институт – Отворено общество“ - Швейцария

Проект: Отговор на кризата, предизвикана от Ковид 19 и последващия период

Източник на финансиране: Фондация „Институт – Отворено общество“ - Швейцария

Сaldo от 2020 год.	\$ 213 338,86
Получено финансиране	\$ -
Закупени активи	\$ 2 229,66
Общо разход	\$ 85 669,19
Остатък на 31.12.2021 год.	\$ 125 440,01

4. Договор с Фемели хелп Интернешънъл 360, САЩ

Проект: „Изследване на индекса на устойчивост на НПО в България за 2018“

Източник на финансиране: USAID

Сaldo от 2020 год.	\$ 2 692,50
Получено финансиране	\$ 8 077,50
Общо разход	\$ 10 770,00
Остатък на 31.12.2021 год.	\$ -

5. Договор със Столична община**Проект:** „Градски бюджетник“**Източник на финансиране:** Столична община, програма „Култура“

Сaldo от 2020 год.	0,00 лв.
Получено финансиране	3 600,00 лв.
Общо разход	3 600,00 лв.
Остатък на 31.12.2021 год.	0,00 лв.

6. Договор със Европейската комисия**Проект:** SEHUBS - Co-creating Hubs for Social Enterprises**Източник на финансиране:** програма Еразъм

Сaldo от 2020 год.	- €
Получено финансиране	42 329,00 €
Общо разход	10 882,36 €
Остатък на 31.12.2021 год.	31 446,64 €

Разходите по проекта, взети в съчетание с горната таблица, които са покрили от собствени средства на организацията са в размер на 2752,60 евро.

7. Договор с Аксентър България ЕООД**Програма:** „Предприемачество за НПО“**Източник на финансиране:** Аксентър България ЕООД

Сaldo от 2020 год.	0,00 лв.
Получено финансиране	10 000,00 лв.
Общо разход	10 000,00 лв.
Остатък на 31.12.2021 год.	0,00 лв.

8. Договор с Телъс Интернешъъл (Кол Пойнт Ню Юръп)**Програма:** „Предприемачество за НПО“**Източник на финансиране:** Телъс Интернешъъл (Кол Пойнт Ню Юръп)

Сaldo от 2020 год.	0,00 лв.
Получено финансиране	12 000,00 лв.
Общо разход	12 000,00 лв.
Остатък на 31.12.2021 год.	0,00 лв.

9. Договор с Униекредит Булбанк АД**Програма:** „Предприемачество за НПО“**Източник на финансиране:** Униекредит Булбанк АД

Сaldo от 2020 год.	0,00 лв.
Получено финансиране	20 000,00 лв.
Общо разход	10 000,00 лв.
Остатък на 31.12.2021 год.	10 000,00 лв.

10. Договор с Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.**Проект:** Градски Хъбове в университетите: активиране на гражданската енергия в подкрепа на гражданското общество**Източник на финансиране:** Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.

Сaldo от 2020 год.	10 307,62 €
Получено финансиране	26 864,00 €
Общо разход	52 911,05 €
Корекция в собствения принос за 2019	313,65 €
Разходи на партньор	3 277,50 €
Остатък на 31.12.2021 год.	-19 330,58 €

11. Договор с Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г. в партньорство с ФГУ**Проект:** Вход за граждани - ФГУ за подобряване на обществените консултации в общините**Източник на финансиране:** Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.

Сaldo от 2020 год.	-7 674,46 €
Получено финансиране	7 676,05 €
Общо разход	4 649,63 €
Остатък на 31.12.2021 год.	-4 648,04 €

12. Договор с Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.**Проект:** "Ex iure ad iustitiam (от правото към справедливостта); принципи за справедлив съдебен процес за хора с увреждания", в партньорство с Глобална инициатива и консорциума**Източник на финансиране:** Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.

Сaldo от 2020 год.	-4 526,24 €
Получено финансиране	8 419,02 €
Общо разход	4 240,36 €
Остатък на 31.12.2021 год.	-347,58 €

13. Договор с Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.**Проект:** За гражданите и техните организации, в партньорство с ПАЦЕП**Източник на финансиране:** Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г.

Салдо от 2020 год.	-11 486,42 €
Получено финансиране	8 949,00 €
Общо разход	11 659,55 €
Остатък на 31.12.2021 год.	-14 196,97 €

Разходите по проекта, взети посочените в горната таблица, които са покрити от собствени средства на организацията са в размер на 397,64 евро.

14. Договор с Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г

Проект: МОГА ДА РАБОТЯ! Подкрепа за трудова реализация за хората с интелектуални затруднения, в партньорство с фондация „Святът на Мария“

Източник на финансиране: Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021 г

Салдо от 2020 год.	-1 293,79 €
Получено финансиране	2 756,85 €
Общо разход	1 463,06 €
Остатък на 31.12.2021 год.	0,00 €

15. Договор с Европейската комисия

Проект: „Дълготно правосъдие за децата: Разработване на концепция за социални съдебни практики“ (REC-AG-2019/REC-RCH-PROF-AG-2019)

Източник на финансиране: програмата „Justice“

Салдо от 2020 год.	36 226,34 €
Получено финансиране	14 542,40 €
Общо разход	39 351,31 €
Остатък на 31.12.2021 год.	11 417,43 €

Разходите по проекта, взети посочените в горната таблица, които са покрити от собствени средства на организацията са в размер на 12 418,85 евро.

16. Договор с Cívicas

Проект: „Предмети на дейност“ – кампания в социалните мрежи

Източник на финансиране: Cívicas

Салдо от 2020 год.	\$ -4 192,00
Получено финансиране	\$ 4 192,00
Общо разход	\$ -
Остатък на 31.12.2021 год.	\$ -

17. Договор с European center for not-for-profit law

Проект: Оценка на риска от излизане на пари и финансиране на тероризма на НПО сектора в България за риска

Източник на финансиране: ECNL Stichting

Салдо от 2020 год.	- €
Получено финансиране	11 000,00 €
Общо разход	2 725,00 €
Остатък на 31.12.2021 год.	8 275,00 €

18. Консорциум между 9 организации от България, Ирацлия, Кинър и Португалия,

Проект: Мрежа от центрове за компетенции за социални иновации, проект "FUSE", номер VS/2021/0157

Източник на финансиране: Horizon 2020

Салдо от 2020 год.	- €
Получено финансиране	3 835,66 €
Общо разход	1 070,02 €
Остатък на 31.12.2021 год.	2 765,64 €

19. Договор с Български фонд на жените

Проект: инициативата „До Парламента с 1 клас“

Източник на финансиране: Cívitates

Салдо от 2020 год.	- лв.
Получено финансиране	2 000,00 лв.
Общо разход	1 050,00 лв.
Остатък на 31.12.2021 год.	950,00 лв.

20. Договор с Унисеф

Проект: Анализ на правните и финансови механизми, свързани с институционализацията

Източник на финансиране: Унисеф

Салдо от 2020 год.	- лв.
Получено финансиране	22 000,00 лв.
Общо разход	22 000,00 лв.
Остатък на 31.12.2021 год.	- лв.

21. Дарения, получени от физически и юридически лица

Салдо от 2020 год.	9 620,56 лв.
Получено финансиране	10 900,24 лв.
Общо разход	10 900,24 лв.
Остатък на 31.12.2021 год.	9 620,56 лв.

Получените дарения са както следва:

- Елвен БГ ЕООД – 100 лв. за кампанията „Граждански бюджетник“
- ЮОД Доверие – 500 лв. за кампанията „Граждански бюджетник“
- Сдружение ИДЕА – 104 лв. за покриване на транспортни разходи
- Европейски център за местопанско право – 894,23 лева за покриване на транспортни разходи
- Шугърмаж Агилеишпаз България ООД – 4250 лева
- УК ОНДВНЕ ГЪВВИНГ ФОНДАЦИОН – 2976,94 лева
- Физически лица за кампанията „Граждански бюджетник“ – 1689,60 лева
- Дарения от физически лица без поставени условия – 385,47 лева

Дата: 21.02.2022 г.

Изготвил:

Елена Калитова

Директор:

Надя Шабана-Панова

20
ГОДИНИ

БЪЛГАРСКИ ЦЕНТЪР
ЗА НЕСТОПАНСКО
ПРАВО

Благодарим!